છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત

પહેલી ચોપડીના

"ડિકટેશન શિક્ષક" ભાગ ૧

કિંમત અઢી આના. પોસ્ટેજ જુદું.

પહેલા ધોરણના
'મુખગણિત શિક્ષક'
૧ાા આના.

ગુજરાતના
પ્રતિહાસની
વાર્તાઓ રસિક
પ્રશ્નોત્તરમાં
છ આના.

પહેલી ચોપડીના
અર્થ
અઢી આના.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ.
'મુખગણિત શિક્ષક' વગેરેના કર્તા.—શાહપોર—સુરત.

૧ લા ધોરણ માટે અંકગણિતનાં મનોયત્ન પાંચ આના.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત.

પહેલી ચોપડીનો

ડિકટેશન શિક્ષક

ભાગ ૧.

રચનાર—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

"મુખગણિત શિક્ષક" વગેરેના કર્તા.

રચનારનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

પ્રસિદ્ધ કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ.

પ્રસિદ્ધ કરવાનું ઠેકાણું—શાહપોર—સુરત.

છાપનાર—ગોવિન્દજી ડાહ્યાભાઈ નાયક.

છાપવાનું ઠેકાણું—શ્રી "અનાવિલ બન્ધુ પ્રીં. પ્રેસ,

બરાનપુરી ભાગળ, ભાજીવાળી પોળ—સુરત.

સંવત ૧૯૮૬] આવૃત્તિ ૧૪ મી. [સને ૧૯૩૦

કિંમત રૂા. ૦-૨-૬ પોસ્ટેજ જુદું.

અમૂલ્ય સૂચના.

સુખગણિત શબ્દ વાંચી છેતરાતા ના.

—: સુખગણિતની ચોપડી ખરીદતાં પહેલાં :—

"સુખગણિત શિક્ષક" જરૂર જોજો. કારણ ?

(૧) દેશી રાજ્યોએ ટેક્સ્ટ બુક્સ, ઈ. લા. માટે મંજુર કરેલા છે.
(૨) કેળવણીખાતાના અધિકારી સાહેબોએ પસંદ કરેલા છે.
(૩) વિદ્વાન સદ્‌ગૃહસ્થોએ અંગિકાર કરેલા છે.
(૪) આપોઆપ બુદ્ધિ ખીલવવાનું શ્રેષ્ઠ સાધન છે.

વધુ ફેલાવો કરવાના હેતુથી કમીશન પણ સારૂં આપવામાં આવે છે.

"સુખગણિત શિક્ષક."

બાળવર્ગનો	૦-૧-૬	ત્રીજા ધો૦નો	૦-૨-૬
પહેલા ધો૦નો	૦-૧-૯	ચોથા ધો૦નો	૦-૪-૦
બીજા ધો૦નો	૦-૨-૦	પાંચમા ધો૦નો	૦-૪-૦

અદ્યાપિ બહાર ન પડેલી એવી

બીજા ધોરણની સૃષ્ટિજ્ઞાનની પ્રશ્નોત્તરમાળા ત્રણ આના.

ગુજરાતના ઈતિહાસની વાર્તારૂપી
રસિક પ્રશ્નોત્તરમાળા છ આના

મુંબઈ ઇલાકાની ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ૪॥ આના.

હિંદુસ્તાનની સા૦ ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ૪ આના.

ગુજરાતની સા૦ ભૂગોળની પ્રશ્નોત્તરમાળા ૩ આના.

કર્તા—છગનલાલ મોતીરામ શાહ, શાહપોર—સુરત.

છગનલાલ મોતીરામ શાહ કૃત.

—: પહેલી ચોપડીનો :—

❋ "ડિકટેશન શિક્ષક." ❋

પાઠવાર અઘરા શબ્દો.

પાઠ ૧.	પહેલાં	દીવા	બાળક	દેવળમાં
દિવાળી	કેટલાક	મૂકે	બહુ	સોમવાર
અક્ષર	લીંપેગુંપે	સારૂં	હરખાય	કુંડે
ઊઠ્યાં	ખડી	જમવાનું	પાઠ ૨.	મંગળ
નિશાળમાં	ચુના	લુગડાં	ત્રીજે	બુધવાર
સઘળાં	ધોળે	ઘરેણાં	શુક્રવાર	ગુરૂવાર
છોકરાં	સેવ	ચાલે	છેલ્લો	બેસાડે
ચોંટક	પાપડ	દારૂખાનું	વિષે	મુસલમાન
છોડી	સંજોગી	ફેંટ	સવારથી	જુમેરાત
આગળ	સુતરા	ગીત	સુધી	દહાડા
વળી	તેરલા	બધાં	જણાય	શનિવાર
ત્રણ	આંગણામાં	દિવસમાં	બંધ	સાતમો
વરસમાં	સાથીઆ	ફટાકડા	રવિવાર	આઠ
દહાડા	પૂરે	ફડફડ	સુરજ	અઠવાડીઉં
ભેગી	બારણે	ફૂટે	સાહેબ	ચોથો

પાંચમો

પાઠ ૩.

નિશાળ
રમો
ફરતી
દરવાજા
પાટીઉં
ચંચળ
બતાવું
ફૂલઝાડ
ચંપેલીની
વેલ
ગુલાબના
છોડ
કસરત
બધાંને
વાવટા
ગમત
ઘંટ
વગાડવાને
મોગરી
અંદર
અહીં
મહેતાજી
પાટીઆની
બેઠક
સીસી
નકશો
ચિત્રો
ટાંગેલાં
કાઢેલાં
ખુણામાં
ઘોડી
લખોટાનું
ચોકઠું
કબાટ
ચોપડીઓ
ઘોડો
કુતરો
કેળું
દાડમ
માટીનાં
બનાવેલાં
નહિ
મઝાની

પાઠ ૪.

નિશાળીઆ
શિખામણ
ઇશ્વર
જ્ઞાન
નિત્ય
પરોઢીએ
ઊઠીને
દાતણ
નાહ્યા
પાઠ
કહ્યું
ગુરુને
મળશે
જાડું
તજવું
આળસ
અંગ
સંગ
ચોડી
ચિત્ત
શિક્ષા
નહિ
વીસરી
પાંસરૂં

પાઠ ૫.

લુગડાં
લાગ્યો
પહેરેલાં
છોટુ
થઇશ
ટોપી
ધોતલી
અંગરખી
મંગાવી
મનુ
જોડીઓ
નહિ
દરજીને
બોલાવીશ
કરાવીશ
સાંજે
બજારમાં
લેંઘી
સુરવાલ
ફળીઆના
કોટ
દેખાય
મણી
સાંભળીને

ઘાઘરી	ફેંટા	દીલમાં	હસમું	પાઠ ૮.
ઓઢણી	ખસ	નાથ	બેસશે	સગાં
બહન	ધોવડાવવાં	પાઠ ૭	વારૂ	વહુ
પાઠ ૬.	ધોનાર	વરસગાંઠ	કયારે	ભત્રીજો
ચોકખાઇ	ધોઈ	ભાવ્યો	બારમું	થાઉં
ચોકખા	ચોળવું	કર્યો	કંસાર	ભાણેજ
કાસમ	ડાઘા	કયારે	ભાણો	કહેવાઉં
કપડાં	વાડા	આપ્યા	બોલાવ્યાં	ફુઓ
પહેરણ	આંગણામાં	અડાડ્યો	મંડ્યો	માસી
ધૂળમાં	ગંદવાડ	જગુભાઇ	ભાત	માસો
રમ્યો	બેસીએ	ઊઠીને	કઢી	પીતરાઇ
જોઉં	માંદાં	ઝટ	હાથ	મોળાઇ
નાહું	વિષે	આઠમું	સૌ	મસિઆઇ
ડીલ	કવિતા	બેઠું	ધોઇ	ફોઇઆત
ચોળીને	શીખવું	પૂછયું	ઊઠ્યાં	સાળીઓ
નાહતો	ઓટલો	કહ્યું	પાન	સાવકાં
ગંદી	ચોકખું	સાંભળી	સોપારીનાં	દૂધભાઇ
ગંદો	સૌ	બોલ્યા	બીડાં	જમાઇનાં
અડાય	મુખડું	મહીના	આપ્યાં	સાસુ

સસરો	સંભાળ	અદબ	મટુભાઈ	બેસીશું
વેવાઈ	જાત	ભણાવી	કનુભાઈ	શેતરંજી
વેવાણ	ગભરાતી	રહ્યા	ક્યાં	કુલડીઓ
પાઠ ૯.	ખૂશ	બારણા	આશોપાલવ	પાથરણું
કવિતા	ઉઘાડવાને	પૂછે	ઝાડ	આવ્યું
સર્વે	માંદો	ઉતર્યા	શંભુભાઈ	સીધી
બહુ	ઓસડ	અહીં	લઈશું	બેસાડ્યાં
હરખાઉં	પેટ	ગાદી	વિના	થાળી
જાઉં	સૌથી	બધું	પૌંઆ	વાડકો
ચાંપે	હેત	લીધું	ધાણી	ચટણીની
સાથ	પાઠ ૧૦.	જોયું	વઘારેલાં	મૂક્યાં
ભીડે	ત્યાં	માંડ્યું	મીઠાં	વાડકામાં
બાથ	બોલ્યો	વખાણ	લીંબુ	તૈયાર
ધવરાવે	પ્રમાણે	કર્યાં	દરાખ	ધોઈ
ખોળા	સોરાબજી	કહેવાશો	નારંગી	નાખ્યા
પંપાળીને	ઓરડામાં	પાઠ ૧૧.	ખારેકો	ખૂબ
દુખડાં	કહ્યું	ઉજાણી	દળનો	મઝા
પંખો	બોલાવ્યો	પીરસ્યાં	લાડુએ	
કલોલ	આવ્યો	બબ્બે	શેરડી	

પાઠ ૧૨.	સઢવાળો	પાઠ ૧૪.	ખીજ્યા	સૌને
હોડીની	પૂછીશ	દેડકાં	માધુ	બળદને
એકઠા	સુંદર	પાળ	કીડીઓ	સોળ
જોઇશું	પાઠ ૧૩.	પથરે	છુંદાય	પાડ્યા
તળાવના	મળ્યો	ફેંકાફેંકી	છુંદે	કહ્યું
જુઓ	મઝાનો	ધડાધડ	દુઃખ	યાદ
વાદળી	ખાંડ	માર્યાં	ચીનુભાઇ	ભૂલીજ
દોરી	ઇનામમાં	ડાહ્યા	શકતી	ગજા
ખેંચે	કાંચળી	ઊઠ્યાં	તળેથી	ઉપરાંત
દોડે	કરાવીશ	દેડકો	નીકળવાને	પાઠ ૧૬.
ધીરૂની	માણેક	પ્રાણીઓને	ઇજા	એનઘેન
રામુની	મળ્યું	બંધ	આપણે	ડાહીનો
પછાડી	રડ્યા	સંભાળીને	ઢોર	ઘોડો
જગુની	વિના	દુઃખ	સંભાળ	નક્કી
સરત	મોકલશો	નુકસાન	તેટલું	છુટ્ટો
ઉમેદની	પરીક્ષામાં	શાણ	વખતસર	છૂટ્યો
નબળી	રડાવશો	પાઠ ૧૫.	સાફ	વારૂ
જણાશે	નહિ	પ્રાણી	નીરવાનું	જણ
જીત્યો	માસી	દયા	જાણ્યું	થાઉં

ખોળામાં	રહ્યો	વખાણ	સીમમાં	ગભરાઇને
માથું	મૂકનારને	ઊઠ્યા	બકરાં	માણસોએ
મૂકીને	ઓળખ	મંડ્યો	દહાડો	નાખ્યાં
વાંસા	શંકર	પાઘડી	અમથી	તેટલાંજ
વારાફરતી	શાબાશ	દીઠી	બૂમો	સાંભળી
આંગળી	ઉતારી	મૂક્યો	આવ્યા	ખેડુત
મૂકવા	દીધો	કાપ્યાની	ધાજો	બગાડ
તૈયાર	પાઠ ૧૭.	નીકળ્યા	એટલામાં	કર્યો
પૂછ	ચપ્પુ	જાણતા	આસપાસ	કહ્યું
સમજ્યો	ગમ્યો	સૌને	ખેતરવાળા	જુઠું
કોણ	આણ્યો	સાંભળીને	દોડી	છેતર્યા
પૂછું	પૂછ્યું	ખોટું	જોયું	ધાયા
મૂકી	દેશાઇ	કર્યું	ક્યાં	નુકસાન
હોશિયાર	લલ્લુ	સાચાબોલું	ત્યારે	યાદ
સેળભેળ	ગાળો	પાઠ ૧૮.	હસવા	સપડાય
સંતાવા	જુઠું	વાઘ	બાપડા	જુઠાણું
છૂટશે	ઘણું	મશ્કરી	શરમાઇ	જલદી
અડશો	હેત	પસ્તાય	ખોટું	જુઠો
છોડી	દહાડો	બચ્યાં	લાગ્યું	

પાઠ ૧૯	બચશો	ભિખારી	પ્રભુ	શિકાર
શિઆળ	ખુશીથી	અહીં	વીસરૂં	બચ્યું
દેડકાં	રહીશું	ક્યાં	અગણિત	રૂપાળું
જુક્તિ	અહીંથી	લુગડાં	કર્યા	દોડાવી
તળાવમાં	જવાશે	આંધળો	ઉજાસને	મૂક્યો
મૂકી	વારાફરતી	ખાઉં	ઉપયોગી	પકડ્યું
માંડ્યું	મોંમાં	મળ્યું	હામ	ઉપાડી
પૂછવા	ચાલીને	રસ્તેથી	વરસાદેથી	માંડ્યું
અહ્યા	ત્યાં	અપંગ	ભેંસને	દીધું
દુઃખ	કબુલ	ચાલ્યા	દૂધ	એકદમ
કહ્યું	દૂર	ગજવામાં	દહીં	છલંગ
દયા	પ્રમાણે	પૈસા	સૌ	રાત્રે
સગાં	રસ્તામાં	સેવ	ઠામ	દેવતાઇ
વહાલાંએ	પાઠ ૨૦	દુકાનેથી	ફૂલ	પુરુષને
વિચાર	દુઃખ	પાઠ ૨૧	બનાવ્યાં	ગરીબડી
સાંભળતાંજ	જાણનાર	ઇશ્વરનું	પાઠ ૨૨	દયા
ઊઠ્યાં	અન્ન	વિદ્યા	સરદાર	પરમેશ્વર
નહિ	ભૂખ્યા	ચંદ્ર	સ્વપ્નું	બન્યા
બાંધ્યું	કનુ	કદી	જંગલમાં	દેશનો

પાઠ ૨૩	નીકળાત	નાખતો	લુલાં	પાઠ ૨૬
રૂપાળું	પૂછ્યું	છંદી	આંધળાં	ચતુરાઇ
ઉંદરડી	હંમેશાં	ફેણુ	દીકરો	તરસ
રસોડાના	પૂછીને	છોલાઇ	સાંભળ	વાડામાં
ભંડારીઆમાં	પાઠ ૨૪	નીકળ્યું	તીર્થ	કુંજો
રોટલી	કીડી	પહોંચી	કાવડ	થોડું
લાડુ	નદીના	વાગેલે	દુઃખ	કાગડો
ભોંય	કાંઠા	ઠેકાણે	મનસુબો	બેડો
ખૂશ	પીપળાનું	વળગીને	તૈયાર	ચાંચ
આણ્યું	પોલમાં	ચટકા	બેસાડ્યાં	ઘાલતો
બિલાડી	ઝેરી	દીધા	પિતા	ફાંફાં
મૂકેલી	રસ્તા	પછાડી	ખાંધે	માર્યાં
મઝાની	પંખી	પછાડા	સૌને	બાજુએ
મઝાનું	બેસતું	ઝાઝી	અચરજ	પહોંચે
મણા	પુંફાડા	લીધો	સંતાપ	જોયું
ઉંદરીઉં	ઉડાડી	પ્રાણજ	સઘળાં	ઉંડું
ભોગજોગે	મૂકતો	પાઠ ૨૪	આશિષ	જણાયું
પેઠી	ઉંદર	સેવા	પ્રભુએ	વિચાર
દુઃખનો	દેડકાં	ઘરડાં	લહેર	લાગ્યો

એટલામાં	ધીરજ	સાંભળી	દહાડીઆને	દીધાં
ઉપાય	કઠણુ	મલકાવી	આપણે	ત્રીજે
સૂઝી	જલદી	કાળુનેએ	ભાણુ	ગાડું
આવ્યો	મુકાય	બાથમાં	બૂડે	વાળ્યા
કેટલાક	સૌ	લીધાં	પુરૂં	પાથરા
કાંકરા	પાઠ ૨૭	બચ્ચીઓ	બધાંએ	ભર્યા
માંડ્યા	કાપણી	ભાથું	દાતરડાં	માંડયું
નાખતો	પટેલ	ઉનો	હાથમાં	દેખાવ
આવ્યું	થાકીને	રોટલો	ચાસ	ખળી
ત્યારે	મહેનત	દાદીમાએ	ત્રણત્રણ	આગળ
બોળી	ઘઉં	થોડું	ચચ્ચાર	પહોંચ્યા
પહોંચી	દહાડો	માખણ	આથમે	હસતાં
તેટલું	આથમતા	આપ્યું	પાઠ ૨૮	ઉતર્યાં
પીધું	વઢાઇ	મરચાં	ઘઉંનો	ભોર
મટાડી	દિવાળી	આદુ	પાથરાને	ખળીમાં
ચાલ્યો	દાદાજી	ચટણી	દહાડા	ઠાલવ્યો
બધું	વઢાશે	વંતાકનું	ખેતરમાં	કેટલેક
છુપાઇને	મદદ	શાક	તડકે	કાઢવા
બોલ્યો	સાદ	ભૂખ્યા	સુકાવા	સૌ

બળદના	પાઠ ૨૯	વાળુ	ચંદ્રમા	ઝાંખો
હાલરાને	કાપણી	ઇશ્વરનું	ત્યાં સુધી	કામઠા
પગર	ઉમંગે	પાઠ ૩૦	નીકળ્યા	પાતળો
ફેરવતી	વાદળીઓ	દીસે	બોલ્યો	વળેલો
પટલાણી	સહાય	તૈયાર	દહાડો	ત્યાર પછી
કેટલાક	ઉભરાયો	ડુંડાંમાં	સાંજે	છેવટે
ઉપણીને	સુંદર	છુટ્ટું	મેદાનમાં	થાળી
કુંવળ	ફાલ	ગોળ	નીકળ્યા	ઊગે
ઢગલા	લણીએ	સરસ	ઉતરી	ત્રીજે
છેવટે	ખંત	પિલાય	બોલ્યો	અંધારી
ખેતરમાં	ધરીને	છુટા	વિષે	પેઠે
ખળીમાં	વાંકું	ટોપલામાં	બોલું	ઝગઝગે
ઉજાણી	દાતરડું	ડુંસા	થાળી	વધારે
ખૂશ	ડુંડાં	ઊડી	જેવડો	દેખાતા
દિવાળી	ઢગલો	કોથળાઓ	ગોળ	જુઓ
માતાજ	હૈયે	હાથોહાથ	ઊગે	વાદળાં
ડાહી	લણણી	પાઠ ૩૧	ત્યાંસુધી	ચઢી
હોંસીલી	સર્વે	આકાશની	દેખાય	પાઠ ૩૨-૧
છોડી	મૂકો	સહેલ	અજવાળું	વરસાદ .

બેસાડ્યાં	દરીઆમાં	માંડ્યા	નઠારી	મટોડી
આવ્યાં	થોડોક	ખોદતું	દેડકે	સુકાય
લાગ્યાં	ખેંચી	ચાલ્યું	તાણી	કઠણ
મનુ	રથમાં	કાદવ	પાઠ ૩૩	ધારવાળા
એટલા	જોડેલા	ખેંચી	ઢેકું	પથરાના
વાદળાં	ખેંચનાર	બિચારા	પત્થર	કકડા
ઢંકાઇ	પાઠ ૩૨-૨	પછડાતા	રેતી	ઘસાઇ
મોઢાં	થોભ્યાં	તણાઈ	પ્યાલું	કાંકરી
જોઇતાં	રહ્યાં	છેવટે	નીતર્યું	ગોળ
રમવાનું	ચોકખું	તળાવ	રસ્તા	ઝીણી
સાંભળી	રથમાં	નદીમાં	ઘસીએ	બાંધવાની
ઝાડપાલા	મઝા	ત્યા	ભુકો	રસ્તા
છોડવા	ગામડાં	તૈયાર	મટોડી	સાહી
દહાડા	ઝાડો	બંધ	ડહોળું	ચૂસી
ભોંયમાં	મઝા	દોડી	ઠરે	પાઠ ૩૪
નીકળાતું	છોડી	ઘેબરીઓ	ઘસડી	માટી
ભૂખે	અહીં	રોટલી	નદી	ભઠ્ઠી
હમણા	પડ્યું	કારેલાંનું	તળાવમાં	સીંચ્યાં
તળાવ	એટલું	નેવલે	કાદવ	નાખ્યું

ઈંટવાડો	લીધી	ઝીણા	ધમણ	પૂછયું
અહીં	કર્યો	વાડકીમાં	ચલાવતા	તેમણે
કેટલાંક	ગજવામાંથી	વાડકી	બેઠો	કહ્યું
માણસો	ચપ્પુ	સુકવીને	સળીઓ	લોઢાનો
સાંચમાંથી	કર્યા	ભઠ્ઠીમાં	ચળકતો	ત્યારે
ખોદતાં	વચમાંથી	વાસણો	દેવતામાં	લોઢું
ઈંટ	દબાવી	ગોળી	ખૂબ	ચળકે
નળીઆં	વાડકી	ગાગર	તપાવ્યો	ટીપી
બનાવતાં	મોતીએ	ઘડા	લાલચોળ	ખેંચાય
પીળી	માંડ્યો	કોઠી	એરણ	મેં
ધોળી	દબાવે	કોડીઆં	હથોડા	સોનું
ભુરી	ભાંગી	તૈયાર	ટીપ્યો	રૂપું
સુકી	કેટલુંક	પાઠ ૩૫	ટીપવાથી	તાંબું
તપાસી	ઝટ	ધાતુઓ	સળીઓ	પિત્તળ
કઠણ	ઉતરી	મૂકયો	લાંબો	ચળકે
પછાડવાથી	માટીમાં	પૂછયું	પાતળો	ટિપાઇ
ભાંગી	કાણાં	સમજ્યો	જંતરડામાં	પેટીમાંથી
જણાઇ	કણક	પિત્તળ	ખેંચી	કાઢયા
ચીકણી	ઘાટ	લુહાર	કર્યો	ઓળખાવ્યા

તાંબાનો
ઝાંખો
લોઢાનો
ઓછાવત્તા
કલાઇ
સીસું
જસત

પાઠ ૩૬

નાણું
કાઢ્યા
ત્રીજે
વાત
ત્યાં
દુકાનમાં
બેઠા
ઓળખતા
બોલાવ્યા
શેઠની
આગળ
ઢગલી
પાઇ
પૈસા
ઢબુ
અધેલા
તાંબાના
તપાસી
સૈ
વધારે
કોથળી
રૂપીઓ
અડધો
પાવલી
બેઆની
બતાવ્યા
રૂપાના
કોથળીમાંથી
મહોર
કાઢી
લગભગ
આવ્યો
કહ્યું
આપ્યા
ત્રણ
આઠ
વટાવ્યા
તેમણે
પંદર
ઊઠ્યા
સલામ

પાઠ ૩૭

કુહાડી
સોય
લક્કડફોડા
તકરાર
પાનું
ધાર
લાકડાં
ચીરૂં
માથા
મુદર
ભૂખે
સાંભળી
તોલે
નાકું
લાકડાનો
સખત
ઘાલે
માથું
ફાટ ફાટ
નાકામાં
દોરો
સુખ
અણી
ચળકાટ
ક્યાં
હોઉં
પહેરવાના
કપડાં
તૈયાર
મોટાઇ
જોઇતી
કોદાળી
સાંભળતી
ઊઠી
વઢી
લોઢું
ખોદી
કાઢી
બિચારીને
દુઃખ
ભઠ્ઠીમાં
બળવું
પડ્યું
ત્યારપછી
બધાં

પેદા	કાણાં	છોકરાં	એટલે	લીમડો
પાઠ ૩૮	કાણાંવાળું	વિષે	સમજાશે	ઘણા
ફૂલઝાડના	લટકતું	ઉખેડી	ભોંયમાંથી	છોડવો
ક્યારા	આંગળી	ભોંયમાં	સુકાઇ	છોડવામાંથી
ગોળ	પૂછ્યું	મુળીઉં	ઉખેડી	મુળીઆં
ચોરસ	મધપુડો	મુળીઆં	સુકાઇને	વાંકાં
ત્રિકોણ	મધમાખીઓ	વિના	વધીને	ઉંડાં
કર્યા	મધ	ઉભું	ઉંચા	ઉતરેલાં
રોપ્યાં	કુવા	થડમાંથી	પેઠે	મૂળમાંથી
ગલગોટા	કોસ	દાંડીઓ	પથરાય	ફૂટેલા
મોગરા	થાળા	ફૂટેલી	કોહળાનો	વધે
જુઓ	લલકારતો	ડાળાં	વેલો	પાંદડાં
દાડમ	જીવતાં	ડાળીઓ	પાઠ ૪૦	ટટાર
લટકે	લીલાંછમ	પાંદડાં	આંબા	મોઢા
જમરૂખી	દેખાતાં	લાંબું	સિવાય	ઉંચું
જમરૂખ	ખૂશ ખૂશ	ખીલશે	શકશો	પાતળું
પંખીઓ	પાઠ ૩૯	બતાવું	વડ	ફૂટે
બેઠેલા	છોડવા	જોવું	પીપળો	ડાળામાંથી
ડાળી	વચ્ચે	સુધી	આમલી	ચામડી

ચડને
ઝાલ
ખરબચડી
કઠણ
ઝીણા
પાતળાં
ફૂલ
ફળ
ઊગતા
ઘણાખરા
લાકડાં
બાળવાના
મેજ
ખુરસી
ખાટલા
પાટલા

પાઠ ૪૧.

વેલા
ધનજી
લીલુંછમ
કંઇક
પાંદડાં
ફૂલ
ફળ
પૂછયું
તુરીઆ
ગલકીના
વળગીને
ચઢે
દોરી
વળગી
માંડવા
ચઢયાં
પથરાઇ
વીટળાઇને
તરબુચ
આરીઆના
દેખાઇ
ભોંય
પથરાઇ
થડ
મુળીઆં
જણાતાં
ઉખેડ્યો
બતાવ્યાં
કહ્યું
પાતળાં
ટુંકા
ભોંયમાં
ઉંડાં
ઉતરતાં
દોરડી
દોરડા
વાળીએ
ફૂટેલાં
થોડે
અંતરે
ગાંઠા
પાંદડાં
ફૂલ

પાઠ ૪૨.

ધનુના
લાવ્યા
સૂઇ
ઊંચમાંથી
કયાંથી
વાસ
બાઝી
વધતી
વધીને
ડીલ
ખાટો
ગોટલો
ગોટલામાં
જતન
કર્યું
બદલાઇને
ઊઠજે
દાતણ
ઘોળજે
ઢીલો
ડીંટું
તોડી
ચૂસી
રસ
ફેંકી
નાખજે

પાઠ ૪૩.

ભેંસ
ધીમેધીમે
હીંડે
ભસતો
શીંગડાં
માંડી
હલાવતી

અમળાઇને	વાગોળવું	પત્થર	ઉંચકીને	ભેંસનું
તૂટી	નીચલું	છુટા	ભૂલ	જાડું
તોડવું	જડબું	દહાડે	સોબત	મીઠું
પડતું	ઉપાડે	ટોળામાંથી	મોડું	ગુણ
વારૂ	ઊઠે	છટકી	પુછડી	દોહી
ઉપલા	ફાટ	મળ્યું	ખરીમાંએ	ઠંડું
જડબાના	વધારે	ડુંગરા	ફાટ	ઉનું
દાંત	હીંડે	રસ્તે	વાગોળે	દોહ્યા
નીચલા	શરીર	ભૂખે	યાદ	બગડી
વચ્ચે	જાડું	લાગ્યું	વચ્ચે	દોહવાનું
ઘાસ	કાદવમાં	ચઢવાનું	પાતળા	વાસણ
માથું	ખાડા	ચઢી	મજબુત	ચોકખું
કોળીઆ	તળાવ	ડરતા	શરીર	આંચળ
ઉતારી	જોરાવર	કુદવું	કૂદી	ધોઈ
ધરાય	વગડાઉ	કુદકો	દોડી	નાખવાં
વાગોળે	પુરી	ગબડયું	જાડું	વધારે
પેટમાં	પાઠ ૪૪.	ચત્તુંપાટ	ઊનનો	નીકળશે
મોંમાં	બકરૂં	શોધવા	પાઠ ૪૫.	કેટલાક
નિરાંતે	ઘેટું	નીકળ્યો	દૂધ	દેનારાં

સારૂં	પસંદ	પુછડી	પરસેવો	પોપટ
ખવરાવવાથી	ડાહીઓ	રીઝે	ફૂટતો	સમડી
જણસો	બનાવ્યો	માંસ	સૌથી	કબુતર
કઢી	ટીપુ	હાડકાના	છેલ્લી	આવડે
છાશ	ચાલાક	કકડા	એકાદ	કીડા
માખણ	કારકુન	ચાટવાનું	ધણી	જીવડાં
તાવીને	ઠરાવ્યો	દાંત	રહ્યો	બાંધે
શિખંડ	ગુપચુપ	અણીવાળા	ઊઠ્યો	ઈંડાં
બાળીને	બોલ્યો	મોઢાના	પાઠ ૪૭.	ઈંડાંમાંથી
પેંડા	પ્રાણી	આગલા	પંખી	બચ્ચાં
ઉકાળીને	ગંધ	તીણા	મોઢું	ત્યાંસુધી
દૂધપાક	એકદમ	દાઢ	કયાં	ભોંય
બાસુદી	ત્યાં	કકડા	ઠેકાણે	આંગળાં
પાઠ ૪૬.	શિઆળ	જડબાં	ડીલે	છુટાં
કુતરો	સાંભળી	હલાવતાં	પીછાં	પડથી
ચશ્મા	કહ્યું	ઊંચના	પુછડીમાંએ	જોડાએલાં
પ્રાણી	અહીં	ઝોંકા	ટાઢ	બતક
બબ્બે	બોલાવ્યો	મોંની	પાંખોવાળા	જળકુકડી
છેલ્લા	તૈયાર	બંને	કાગડો	સિવાય

પાઠ ૪૮.

પોપટ
કાગડો
પાંજરૂં
બહુ
ભૂખ
ભૂખ્યો
માંડ્યું
સાંભળી
તરબુચના
કર્યો
માંસ
ધારીને
વિચાર
કર્યો
ઓળખાતા
નહિ
આપણે
બેઉને
પુછડી
ઢીલ
પીછાં
ઊડે
બાંધો
વધારે
મોંમાં
લુચ્ચા
આવ્યો
હોઉં
વચ્ચે
આટલો
જીવજંતુ
કોહેલું
સળેલું
આંગળાંમાં
પાછળ
આગળ
છેડેથી
વળેલી
સીધી
થોડુંક
નાખ્યું
ભાવ્યું
કૂદતો
ઊડીને

પાઠ ૪૯.

આણ્યાં
રંગનાં
પડીકાં
લાવ્યા
કયા
જુદા જુદા
બનાવતાં
આવડે
પડીકાં
શીખવ્યું
જોઉં
પ્યાલાં
લોટામાં
લીધું
વાદળી
કાઢ્યા
પ્યાલું
નાખ્યો
હલાવ્યો
નારંગી
સુંદર
કંકુ
હળદર
વાદળી
મેળવ્યો
જાંબુડો
મેળવી
મેશના

પાઠ ૫૦.

પારણું
બાંધ્યું
નટુ
સૂવું
ઉતારી
ઝોળીમાં
સૂવાનું
રડાવ
પાસું
પાંગરા
દોયણા
ઓરડામાં
સળીઆ
ધૂળ
લુગડાનો
ઝાપટી
ઘોડીઆના
મોભમાં
ભમરીઓ
પુતળીઓ

જાંબુડી	હાલરડું	ચીતરેલ	તળાઇએ	ઊંઘીને
ગુલાબી	રંગીત	ચઢાવું	ચિનાઇ	ઊઠશો
ઘોડીઆના	પોઢો	પઢાવું	ફૂલડાં	ઘાલીશ
ગોદડીઓ	રસીલા	સૌને	સૂવાની	ગજવે
પાથરી	ઝુલાવું	મઢાવું	બિછાવું	
ઝુલાવવા	જડાવું	મખમલ	દોરીએ	—:૦:—
ઘુમણ	પધરાવું	મશરૂની	હિંચોળું	

કઠિન શબ્દો.

ઊગતા, ઊઠીને, ઊઠું છું ઊઠ્યા, ઊઠ્યો, ઊઠ્યાં, કૂદી, ચૂસી, છૂટશે, છૂટ્યો, તૂટી, પૂછવા, પૂછ્યું, પૂરે છે, ફૂટે, ફૂટેલા, ફૂલઝાડ, બૂમો, ભૂખ્યો, મૂકું, મૂક્યો, સૂઇ, સૂઝી, સૂવું.

ઇજા, ખીજ્યા, ખીલશે, ચીકણી, ચીતરેલ, ચીરૂં, જીત્યો, જીવતાં, ઝીણી, ટીપવાથી, ટીપ્યો, ડીટું તીણા, તીર્થ, ત્રીજે. દીકરો, દીકરી. દીધો, દીલ, દીવા, દીવાપેન, દીસે, ધીરજ, ધીરૂ, નીકળતો. નીકળ્યું, નીચલું, નીતર્યું, નીસરી, પીછાં, પીતગાઇ, પીધું, પીપળો, પીરસ્યાં, પીળો, ફીકર, બીતો, લીધો, લીમડો, લીલાંછમ, વીટળાઇ, શીખવ્યું. સીસી.

કુજે, ખુણો, ખુશી, ગુણ, ગુરુ, ચુનો, છુટા, છુટું, છુટો, જુઓ, જુડું, પુરી, પુરૂં પુળા, ફુઓ, બુધ, ભુકો, સુખ.

કુતરો, કુલડી, ખુરસી, ઘુઘરા, ઘુમણ, ટુકડાં, દુઃખ, પુછડી, પુરુષ, મુખડું, મુદર, લુગડાં, સુકવી.

સુરજ, ગુપચુપ, જુમેરાત, નુકસાન, પુતળીઓ, સુરવાલ, મુસલમાન.

અંગ, અંગરખી, અંતરે, અંદર, અંધારૂં, ઈંટ, ઈંટવાડો, કંઇ, કંસાર, ખંડ, ગંદવાડ, ગંદી, ગંદો, ગંધ, બંધ, ઘંટ, ચંદ્ર, ચંદ્રમા, ચંચળ, ચંપેલી, જંગલ, જંતુ, પંખી, પંદર, પંપાળી, ઠંડું, ભંડારીઉં, મંગળ, મંડ્યો, રંગ, વંતાક, શંકર, શંભુ, સંગ, સંજોરી, સંતાપ, સંતાવા, સંભાળ, સંસાર, હંમેશાં.

આંખો, આંગળી, આંગળા, આંગણામાં, આંચળ, આંધળો, આંબો, કાંકરા, કાંચળી, ખાંધે, ગાંઠા, ચાંચ, ઝાંપે, જાંબુડો, ઝાંખા, ટાંગેલાં, તાંબું, દાંડીઓ, દાંત, પાંગરાં, પાંચ, પાંજરૂં, પાંદડું, પાંસરૂં, ફાંફાં, બાંધ્યું, માંડ્યું, માંદો, માંસ, માંહે, લાંબું, વાંકું, વાંસો, સાંભળતાં, સાંભળી.

ઈંડાં, લીંપેગુંપે, લીંબુ, સીંચ્યાં, શીંગડાં, હીંડે, ઉંચકા, ઉંચું, ઉંડું, ઉંઘાડવા, ઉંદર, ઉંદરડી, ઉંદરીઉં, કુંવળ, છુંદાય, ટુંકા, ડુંગર, ડુંડાં, ફુંફાડા, સુંદર.

ઊંધ, છૂંદી, છૂંદે.

તેં, મેં, ભેંસ, ખેંચાય, પેંડા, લેંઘી, ખેંચે, ફેંકે, ભોંય, મોં, પૈંઆ.

જોડણીના એકજ સરખા નિયમવાળા શબ્દો.

ચિનાઇ, સિવાય, દિવાળી, નિશાળ, નિશાળીઆ, પિલાય, નિરાંતે, બિચારા, બિછાવું, બિલાડી, ભિખારી, વિચાર, શિઆળ, શિકાર, શિખામણ, સિપાઇ, પિત્તળ, નિત્ય, હિંચોળું.

ઉકાળી, ઉખેડી, ઉખેડ્યો, ઉજાસ, ઉડાડી, ઉતારી, ઉતાર્યું, ઉઘાડી, કુહાડી, ઝુલાવું, ઝુલાવવા, તુરીઆં, મુકાઇ, મુળીઉં, મુળીઆ, રૂપાળું, રૂપીઓ, લુહાર, સુકાઇ, સુકાય, ગુલાબ, જુઠાણું, દુકાન, છુંદાય, કુંફાડા, ઉંઘાડવા.

મસિઆઈ, ફોઇઆત, હોશિયાર.

ડીલ, દીલ, ભીખ, જીવ.

કીડી, સીસી, સીધી, ટીપી, ઝીણી.

કૂજ, ખૂબ, ખૂશ, દૂર, ધૂળ, મૂળ, પૂછ, ફૂલ, ભૂલ, બૂમ, ભૂખ, દૂધ, ઊન.

કઠિન મળતા શબ્દોની તારવણી.

કનુ, મનુ, ભાનુ, નાનુ, ચીનુ, મટુ, નટુ, છોટુ, બહુ, વહુ, આદુ, સાસુ, લાડુ, ધીરૂ, સારૂ, વારૂ, રામુ, માધુ, ધાતુ, ઢબુ, વાળુ, કાળુ, ગુરુ, ટીપુ, પ્રભુ, જંતુ, શંભુ, જાંબુ, લીંબુ, ચપ્પુ, લલ્લુ, વગડાઉ.

કબાટ, કાટ, ચળકાટ, ઝટ, પેટ, પોપટ, ફાટ, પાટ, ઘાટ, ચત્તુંપાટ.

આઠ, પાઠ, શેઠ. [અડવાડીઉં, ભંડારીઉં;

દાઢ, ટાઢ, સઢ, [સાત, રમત, હેત, ખેડુત.

સાથ, હાથ, નાથ, બાથ, માથું, ભાથું.

સાદ, પ્રસાદ, યાદ, ઉમેદ, મદદ, બળદ, વરસાદ, પસંદ, એકાદ.

બંધ, ગંધ, દૂધ, મધ, [અહીં, તહીં, દહીં.

રવિ, શનિ, જુક્તિ, નહિ.

પાંદડાં, ગોદડી, દહાડો, દોરડું, દાતરડું, દાડમ, દેડકું.

જોડાક્ષર.

ઊઠ્યાં, ત્રણ, ત્રીજો, શુક્રવાર, છેલ્લો, રહ્યો, ચિત્રો, ઇશ્વર, જ્ઞાન, નિત્ય, નાહ્યા, કહ્યું, લાગ્યો, ચોકખાઇ, રમ્યો, ફોલ્લા, ચોકખા, ભાવ્યો, કર્યો, ક્યારે, આપ્યા, અડાડ્યો, મંડ્યો, સર્વે, ત્યાં, બોલ્યો, પ્રમાણે, બોલાવ્યો, માંડ્યું, પીરસ્યા, બબ્બે, જીત્યો, મળ્યો, પરીક્ષા, માર્યાં, પ્રાણી, ખીજ્યા, નક્કી, છુટ્ટો, છૂટ્યો, ચપ્પુ, ગમ્યો, આણ્યો, પૂછ્યું, લલ્લુ, મશ્કરી, પસ્તાય, બચ્યાં, યુક્તિ, અન્ન, ભૂખ્યો, ચાલ્યા, વિદ્યા, ચંદ્ર, પ્રભુ, સ્વપ્નું, પરમેશ્વર, રસ્તો, બચ્ચીઓ, ઉતાર્યા, કલ્યાણ, ચંદ્રમા, નીકળ્યા, બેસાડ્યાં, આવ્યાં, લાગ્યાં, શોભ્યાં, રહ્યાં, ચોકખી, પત્થર, પ્યાલું, નીતર્યું, રસ્તા, ભઠ્ઠી, સીંચ્યાં, ગમ્યું, નાખ્યું, મૂક્યા, પૂછ્યું, સમજ્યો, પિત્તળ, કાઢ્યા, ઓળખાવ્યા, વત્તા, કાઢ્યાં, બતાવ્યાં, ઘટાવ્યાં, લક્કડફોડા, ત્રિકોણ, ક્યારા, કર્યા, વચ્ચે, ચઢ્યા, ઉખેડ્યો, કર્યું, પત્થર, ચત્તુંપાટ, દોહ્યા, ચશ્મા, પ્રાણી, બબ્બે, છેલ્લી, બચ્ચાં, લુચ્ચા, આણ્યાં, શીખવ્યું, બનાવ્યો, બાંધ્યું.

મળતા જોડાક્ષરો.

મૂક્યા. *મૂક્યાં. મૂક્યું. મૂક્યો. ક્યારા. ક્યાં. ભૂખ્યો. નાખ્યો. નાખ્યું. લાગ્યો. સીંચ્યું. પૂછ્યું. ખીજ્યા. સમજ્યો. છૂટ્યો. ઊઠ્યા. ઊઠ્યાં. અડાડ્યો. મંડ્યો. ઉખેડ્યો. માંડ્યું. પકડ્યું. બેસાડ્યાં. કાઢ્યું. ચઢ્યું. આણ્યો. વખાણ્યો. આણ્યું. નિત્ય, ત્યારે; ત્યાં. જીત્યો. વિદ્યા. બાંધ્યું. પ્યાલું. રોપ્યું. આપ્યું. શોભ્યાં. ગમ્યું. કર્યું. ભર્યું. નીતર્યું. કર્યાં. માર્યાં. ઉતર્યાં. છેતર્યાં. સર્યું. બોલ્યું. અલ્યા. ઓળખાવ્યો. હાલવ્યો. તપાવ્યો. બનાવ્યો. બોલાવ્યો. ભાવ્યાં. બતાવ્યું. શીખવ્યું. હલાવ્યું. પીરસ્યું. દોહ્યા. નાહ્યા. કહ્યું. રહ્યું. માર્યું. નીકળ્યું.

ઢેલ્લો. ફેલ્લા. ઝલ્લું. ખક્કડકોલ. નક્કી. લુચ્ચા. બચ્ચું. બચ્ચી. વચ્ચે. છુટ્ટી. પિત્તળ. વત્તા. ચત્તું પાટ. અન્ન. ચપ્પુ. બબ્બે.

ચોકખા. ચોકખાઇ. જુક્તિ. બહુી. પત્થર.

શુક્ર. ચંદ્ર. ચંદ્રમા. પ્રભુ. પ્રમાણે. પ્રાણી. ત્રણ. ત્રિકોણ. ત્રીજો. ભત્રીજો. ચિત્રો.

---

* અનુસ્વારનું ભાન કરાવવું.

ચશ્મા. ઇશ્વર. પરમેશ્વર.

રસ્તો. અક્ષર. પરીક્ષા. શિક્ષા. વિદ્યા. જ્ઞાન.

પરીક્ષામાં આવનાર શબ્દો.

અક્ષર. જ્ઞાન. નિત્ય. જુઠું. શિક્ષા. લુગડાં. અઠવાડીઉં. ભંડારીઉં. ચિત્રો. ટાંગેલાં. ધોતલી. મસિઆઈ. અગણિત. પુરુષ. ઢમલો. દોરડું. ફૂટેલાં. શીંગડાં. વગડાઉ. ઓઢણી. ગંદવાડ. કવિતા. દાતણ. કઢી. દુખડાં. ગાદી. પૈંઆ. વઘારેલાં. પાંદડાં. ચટણી. તૈયાર. પરીક્ષા. દેડકાં. દુઃખ. નુકસાન. છુંદાય. છુટ્ટો. છૂટ્યો. હોશિયાર. ચપ્પુ. વખાણ્યા. કાઢ્યા. મશ્કરી. જુઠાણું. જુક્તિ. બાંધ્યું. ભૂખ્યા. ઇશ્વર. પરમેશ્વર. વિદ્યા. સ્વપ્નું. મનસુબો. આશિષ. પટલાણી. દાતરડું. નિતર્યું. પ્યાલું. પત્થર. ભઠ્ઠી. સીંચ્યાં. પિત્તળ. ત્રિકોણ. મુળીઉં. પૂછ્યું. વીટળાઈ. ઉખેડ્યા. તૂટી. નિરાંતે. ચત્તુંપાટ. ઠંડું. ચશ્મા. જાબુડો. બાસુદી. હળદર. ગોદડી. ચોકખાઇ. અડાડ્યો. અન્ન. તીર્થ. લક્કડફોડા. કહ્યું. દોહ્યા. શિખંડ. રસ્તો. જીવજંતુ.